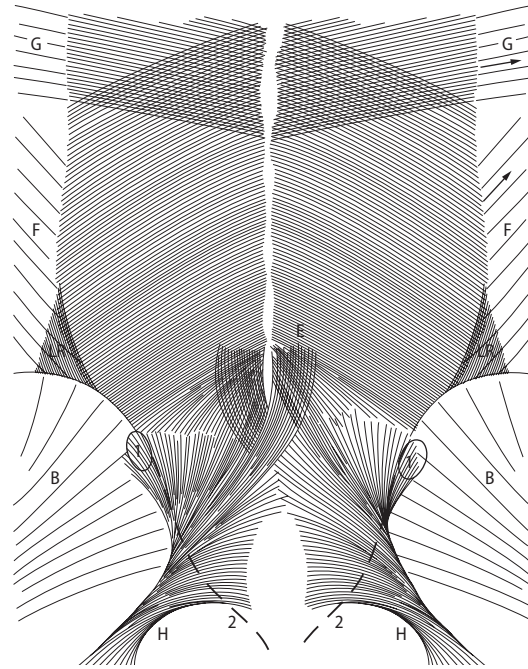

środkowym i doogonowym. Nieliczne włókna biegną do rozciągna mięśnia skośnego brzucha zewnętrznego oraz do mięśnia czworobocznego. Zdecydowana większość włókien rozciąga się od rozciągna mięśnia najszerzego grzbietu i biegnie do więzadła nadkolcowego oraz do wyrostków kolczystych kręgów powyżej L4. W dolnej części tułowia (poniżej kręgów L4-L5) blaszka jest zdecydowanie luźniejsza (niekiedy w ogóle nie występuje) przyczepia się do struktur leżących w linii pośrodkowej ciała, takich jak: więzadło nadkolcowe i wyrostki kolczyste, ale także do grzebienia kości krzyżowej. Bardzo często są to jedynie przyczepy pośrednie, gdyż w rzeczywistości włókna te przebiegają na drugą stronę, gdzie łączą się z kością krzyżową, kolcem biodrowym tylnym górnym i grzebieniem biodrowym. Sytuacja taka najczęściej ma miejsce poniżej kręgu L4, niemniej jednak zdarzają się przypadki, gdzie przechodzenie blaszki powięzi ponad linią środkową ciała obserwuje się już od poziomu L2-L3.

W części krzyżowej blaszka powierzchowna tworzy jedność z powięzią mięśnia pośladkowego wielkiego. Jej włókna biegną od części przyśrodkowej w kierunku bocznym i kaudalnym. Większość z nich łączy się z grzebieniem krzyżowym pośrodkowym kości krzyżowej. Jednak, jak już wcześniej wspomniano, część włókien z poziomu L4-L5 przechodzi ponad linią środkową, biegnąc do przeciwległego kolca biodrowego przedniego górnego, u niektórych osób obserwuje się taką sytuację również na poziomie S1-S2. Część włókien biegnie do szwu bocznego, gdzie łączą się z włóknami powięzi mięśnia najszerzego grzbietu. Na wysokości segmentów L4-L5 blaszka ma „podwójne tkanie”, wynika to z faktu, że na tym poziomie w obrębie blaszki spotykają się włókna pochodzące z mięśnia najszerzego grzbietu oraz włókna biegnące od mięśnia pośladkowego wielkiego. Jako że włókna te mają inny kierunek przebiegu, w tym miejscu powstaje „podwójne utkanie” blaszki powstałe z krzyżujących się włókien. W niektórych przypadkach taką strukturę obserwuje się również na wysokości segmentów L5-S2.

Blaszka głęboka (ryc. 1.6.2)

Włókna tworzące blaszkę głęboką w odcinku dolnym lędźwiowym oraz krzyżowym biegną od strony

Ryc. 1.6.2 • Blaszka głęboka. (B) Powięź mięśnia pośladkowego średniego. (E) Połączenie między powięzią mięśnia prostownika grzbietu a blaszką głęboką. (F) Powięź mięśnia skośnego brzucha wewnętrznego. (G) Powięź mięśnia zębatego tylnego górnego. (H) Węzadło krzyżowo-guzowe. 1. Kolec biodrowy tylny górny. 2. Grzebień kości krzyżowej. LR – szew boczny. Strzałki (umieszczone po prawej stronie ryciny) wskazują kierunek przebiegu sił poszczególnych mięśni, są to odpowiednio, idąc od góry: mięsień zębaty tylny dolny i mięsień skośny brzucha wewnętrzny. Z: A Vleeming et al., *The Posterior Layer of the Thoracolumbar Fascia/Its Function in Load Transfer From Spine to Legs*, Spine 1995; 20(7):753–863, za zgodą.

przyśrodkowej w kierunku bocznym i doogonowym. W części krzyżowej włókna blaszki głębokiej łączą się dodatkowo z włóknami tworzącymi blaszkę powierzchowną. Z włókien tej blaszki jest utworzone więzadło krzyżowo-guzowe i to z nim właśnie tworzy się pośrednie połączenie między blaszką zewnętrzną (powierzchnową). Niemniej jednak niektóre włókna blaszki zewnętrznej tworzą bezpośrednie połączenie z blaszką głęboką.

Blaszka głęboka łączy się, w obrębie miednicy, z kolcem biodrowym tylnym górnym, z grzebieniem biodrowym oraz z tylną częścią więzadła krzyżowo-biodrowego tylnego długiego (O’Rahilly i wsp. 1990). Węzadło to przebiega między kością krzyżową a kolcem biodrowym tylnym górnym.